



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Příprava na vyučování Výchovy k občanství s cíli v oblastech OSV, MV a čtenářství

Název učební jednotky (téma)	Slušnost
<p>Stručná anotace učební jednotky</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Po hodině o děkování a slovu „prosím“ v 9. třídě si rozšíříme pojetí slušnosti i na další osobnostní kvality: na ohleduplnost vůči druhým a na nesobeckost. • Lekce povede žáky k tomu, aby si ujasnili, jak významné jsou vztahy, které má každý z nás s ostatními pro to, abychom společně žili kulturně. • Žáci si zkusí nahlédnout soužití z pohledu různě odlišných jedinců (malých, pomalých, hladových). Přitom si proberou různá pravidla a zásady jednání pro život bez konfliktů. • Prodiskutují také rozdíl mezi tím, když jsou k slušnosti jen nabádáni, a když jde o opravdu věcné jednání, a to v souvislosti s popularizačními, nabádavými texty na internetu. • Žáci pracují ve dvojicích i jako celá skupina dohromady.
<p>Nutné předpoklady</p> <p>(Již osvojené znalosti a dovednosti žáků, které umožní, aby jednotka efektivně směřovala ke svým cílům).</p>	<p>Jednotka volně navazuje na jednotku <i>Jak na dobré mezilidské vztahy</i>.</p>





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Časový rozsah učební jednotky	90 minut						
Věk žáků (ročník)	9. ročník						
Zařazená průřezová témata (včetně čtenářství)	OSV	MKV	MV	VMEGS	VDO	EV	Čtenářství
	Ano		Ano				Ano
Vyučovací obor(y)	Výchova k občanství Třídnické hodiny						
Dlouhodobé cíle <small>(Klíčové kompetence, části profilu absolventa, části výchovné a vzdělávací strategie školy)</small>	—						





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<p>Cíle jednotlivých průřezových témat a čtenářství, které chci v dané učební jednotce naplnit</p>	<p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák projevuje respekt k základním lidským právům svých spolužáků. • Žák kultivovaně projevuje a prosazuje své názory, potřeby a práva (s porozuměním používá vybrané asertivní postupy). • Žák reflektuje hodnoty (osobní žebříček hodnot, hodnoty druhých lidí). • Žák identifikuje, které reálné problémy si zasluhují jeho angažovanost, a tyto problémy řeší. <p>MV</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák si jasně stanoví záměr svého sdělení, rozlišuje věcné informování, přesvědčování a pobavení. • Žák vytvoří prezentaci pro některé sdělovací médium, určenou širšímu publiku, v níž vyjádří svůj záměr a informace, a při tom respektuje jak zvyklosti daného média, tak zásady seriózního informování. • Žák prozkoumá a posoudí, jaký je vhodný poměr mezi obecností a konkrétností u mediální „mravokárné“ výzvy. <p>Čtenářství</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák rozpoznává pozici a přístup autora textu k sdělovanému obsahu. • Žák připojuje k výrazům obecného významu příklady ze své zkušenosti, aby pochopil autorův záměr. • Žák porovnává své názory a pocity s těmi, které jsou vyjádřeny nebo naznačeny v textu, a hodnotí je.
<p>Cíle učební jednotky</p>	<p>Výchova k občanství</p> <p>RVP:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

	<p>myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám.</p> <p>Školní výstupy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák si vyjasní a vymezí pojetí „slušnosti“ – nejen jako říkání „prosím“ a „děkuji“, ale také jako ohleduplnost a nesobeckost nutnou pro fungování společnosti. • Žák popíše, jak závisejí zákony nebo explicitní pravidla jednání na celkové kulturnosti životního stylu a společenských vztahů.
<p>Hodnocení</p> <p>(Z čeho učitel i žáci poznají, že bylo dosaženo cílů a jak to učitel i žáci budou hodnotit)</p>	<p>V lekci neprobíhá žádná klasifikace ani jiná forma sumativního hodnocení. Žáci dostávají popisnou zpětnou vazbu k činnostem v celém průběhu lekce, případně korektivní otázky.</p>
<p>Popis učební jednotky</p>	<p>1. Práce ve skupinách (20 min)</p> <p>Třída se rozdělí na tři skupiny. Každá skupina dostane jiné zadání úkolu a vyplní tabulku (Příloha A). Žáci by neměli vědět, jaké zadání dostala jiná skupina.</p> <p>Skupiny prezentují výsledky své práce před třídou.</p> <p>2. Vytváření pravidel (10 min)</p> <p>Ve stejných skupinách pak žáci vymýšlí příkazy a zákazy pro fungování společného soužití s lidmi s konkrétním omezením (Příloha B). V jednotlivých skupinách zůstávají stejná omezení – malí, pomalí, hladoví.</p> <p>3. Práce ve trojicích</p> <p>Žáci vytvoří trojice tak, aby v každé byl jeden „pomalý“, jeden „malý“ a jeden „hladový“. V těchto skupinkách žáci vyplní pracovní list (Příloha C).</p>





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4. Vytvoření zásad

Žáci se opět sejdou ve třech původních skupinách (malí, pomalí, hladoví) a zformulují čtyři hlavní zásady z toho, co během učební jednotky zapsali o napomenutích, příkazech a zákazech pro spravedlivou společnost. Napíší je na flipchart a seznámí s nimi zbytek třídy (Příloha D).

5. Četba textu Slušnost

Žáci si čtou v duchu po odstavcích text Slušnost (Příloha E).

U každého odstavce si ve skupině společně odpovězte na tyto otázky:

- Která místa v odstavci vám nejsou dost jasná? Zkuste se je navzájem vyjasnit.
- Která slova v odstavci pojmenují to, v čem slušnost spočívá?
- Čím dává autor v odstavci najevo, že mu na slušnosti záleží osobně?
- Čím odstavec navázal na to, co bylo psáno v odstavci předešlém?

6. Reflexe

- a) Pohovořte si ve trojici o tom, zda si myslíte, že takový článek může někoho ovlivnit, případně jak.
- b) Porovnejte ve své trojici, jaké zásady jste vymysleli před četbou, s tím, co v textu říká autor. Které z vašich příkazů a zákazů by mohly být do textu přidány, aby čtenář lépe věděl, co má nebo nemá dělat, když chce patřit mezi slušné?
- c) Každý za sebe přepracujte do týdne tento text podle našich zásad a podle svého názoru do lepší, přesvědčivější podoby.
- d) Každá ze skupin se v některé příští hodině seznámí s texty svých členů a vybere jeden ke zveřejnění.
- e) Svůj text skupina vloží na webu Mezinami.cz do diskuse návštěvníků a sleduje, kdo a jak na vás zareaguje. O





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

	<p>reakcích z webu dává třídě zprávu na nástěnce ve třídě.</p>
<p>Seznam příloh</p>	<p>Příloha A – Zadání do skupin Příloha B – Tabulky pro vytváření pravidel Příloha C – Napomenutí Příloha D – Tabulka pro vytvoření zásad Příloha E – Text Slušnost</p> <p>http://www.mezinami.cz/bud-v-obraze/%E2%80%9Eslusne-chovani%E2%80%9C-%E2%80%9Eprosim%E2%80%9C/</p>
<p>Autor lekce (realizátor učební jednotky), škola</p>	<p>PhDr. Ondřej Hausenblas Kritické myšlení, o. s., Základní škola s RVJ Bronzová 2027, 155 00 Praha 5 – Lužiny</p>
<p style="text-align: center;">Závěrečná sebereflexe učitele (následuje po odučení učební jednotky)</p>	
<p>Co se mi osvědčilo během vyučování (co fungovalo, mělo úspěch, z čeho jsem měl/a radost).</p>	<p style="text-align: center;">—</p>





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<p>S jakými problémy (obtížemi) jsem se během vyučování setkal/a.</p>	<p>—</p>
<p>Co bych příště udělal/a jinak (jak bych upravil/a tuto přípravu).</p>	<p>—</p>





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zadání pro 1. skupinu – MALÍ

Představte si a domluvte se na tom, jaké by asi bylo, kdybyste jako jediný člověk o výšce 175 cm žili ve světě, kde by všichni ostatní měřili 240 cm.

Jaká omezení trápí člověka, jenž se zadanou vlastností odlišuje od všech ostatních?	
Jaké výhody může člověku přinášet zadaná vlastnost?	
Jak se asi cítí člověk s touto odlišností mezi ostatními?	





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zadání pro 2. skupinu – POMALÍ

Představte si a domluvte se na tom, jaké by asi bylo, kdybyste jako jediný člověk žili ve světě, kde se všichni ostatní dokážou přemísťovat z jednoho místa na kterékoliv jiné místo za jedinou minutu.

Jaká omezení trápí člověka, jenž se zadanou vlastností odlišuje od všech ostatních?	
Jaké výhody může člověku přinášet zadaná vlastnost?	
Jak se asi cítí člověk s touto odlišností mezi ostatními?	





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zadání pro 3. skupinu – HLADOVÍ

Představte si a domluvte se na tom, jaké by asi bylo, kdybyste jako jediný člověk žili ve světě, kde všichni vůbec nepotřebují jíst.

Jaká omezení trápí člověka, jenž se zadanou vlastností odlišuje od všech ostatních?	
Jaké výhody může člověku přinášet zadaná vlastnost?	
Jak se asi cítí člověk s touto odlišností mezi ostatními?	





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Společně navrhnete a pak si každý ze skupiny do tabulky запиšte hlavních 5 příkazů a hlavních 5 zákazů, které by měly platit, aby ve vašem světě nebyl v žádné situaci nikdo nespravedlivě poškozován ani zvyhodňován.

Pět příkazů pro spravedlivou společnost (co každý musí dodržet kvůli spravedlivosti):

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

Pět zákazů pro spravedlivou společnost (co nikdo nesmí dělat kvůli spravedlivosti):

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Napomenutí

Vzpomeňte si společně, kde, kdo a jak různě vás v životě doma nebo ve škole napomíná v tom, co máte a nemáte dělat kvůli ostatním:

- Doma nebo ve škole mi kvůli chování často kladou na srdce:

	Konkrétní napomenutí	Body
1.		
2.		
3.		

- V televizi nebo rádiu nebo na plakátech nám kvůli chování často kladou na srdce:

	Konkrétní napomenutí	Body
1.		
2.		
3.		

Do kolonky „Body“ napište každý sám za sebe, do jaké míry se držíte tohoto napomenutí podle následující škály:

Opravdu hodně	1 bod
Téměř vůbec	5 bodů

Považujete taková napomenutí za spíše užitečná nebo za spíše zbytečná? Proberte to ve trojici.





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vytvoření zásad

Společně vyberte a zformulujte 4 hlavní zásady z toho, co jste si od začátku hodiny zapsali o napomenutích, příkazech a zákazech pro spravedlivou společnost. Napište je na flip tak, aby se s nimi i ostatní mohli seznámit.

Naše 4 obecné zásady pro společný život bez konfliktů:

1.	
2.	
3.	
4.	





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

„Slušné chování?“ „Prosím?“

Autor: Jan Píša

Doba třetího tisíciletí sebou přináší mnoho nového. Nové vynálezy, které zaručí naprosté blaho naší společnosti (samozřejmě si připravte kreditky s kontokorentem). Možná, nové léky na nedávné i dávné nemoci lidstva, nové výjimečné služby a mimo jiné sebou nová doba přináší i odlišnou společnost. Netroufám si říci „novou společnost“, protože v mnoha aspektech se vracíme zpět. Vlastně mě celý náš dnešní společenský systém připomíná jednoho dobře vychovaného brojlera. Kuře, které díky umělému výkrmu, fyzicky dospěje mnohem dříve, nežli jeho vrstevníci, ale jeho kostra ho ani neudrží na nohou. Lidé také navenek ukazují, jak jsou schopni všeho a hned, ale vnitřní sociální stavba se hroutí pod návašem lidských neduhů.

Jedna z věcí, které snad trápí nejen mě, je častá absence základní esence lidského soužití – slušnost. Je to masová deziluze nebo je opravdu slušnost přežitkem dob minulých? Co myslíte vy? Co si myslí svět kolem vás? Je to jen náhoda, že ke mně ze všech stran doléhají poučky o ostrých loktech, cestě přes mrtvolky? Někdy mívám dojem, že se někteří příliš zahloubali do Darwinovy teorie a vyzdvihují onu myšlenku o zaslouženém přežití nejsilnějších. Ale jsme přeci lidé! A k naší lidskosti patří i vzájemná tolerance, spolupráce a otevřenost vůči ostatním. Vždyť člověk je od pradávna tvorem společenským a u mě osobně to platí dvojnásob. Jsem bez lidí nešťastný.

Bohužel jsou i lidé, se kterými jsem nešťastný. A jsou to právě ti, kteří postrádají slušnost a férové jednání. Možná trpěli špatnou výchovou, možná k nim byl někdo nefér, ale to je ještě neopravňuje k tomu, aby morální zásady uložili někam do kouta a nechali je tam hnít. Tito lidé se především nechávají strhnout svou leností a lhostejností. Vždyť je tak jednoduché využít cizí slušnosti ke svému prospěchu. Znamená tedy, že ekvivalentem slušnosti v dnešní společnosti je slabost? Možná, protože rádi věci překrucujeme. Avšak ve skutečnosti je to přeci naopak! Ne každý se dokáže ovládat za každé situace, ne každý má tak silnou vůli, tak pevný charakter, neotřesitelné zásady. Tady se nachází opravdová síla.

Hledejme tuto sílu nejprve každý sám u sebe. Inspirací nám mohou být naše sny, ideály, dokonce i naši přátelé, partneři, rodina... Ale nejde jen o jakousi bezbřehou filosofickou otázku, vždyť slušnost je nejvíce využitelná v praxi! Podívejte se například na marketing. Pokud někdo chce získat stálou klientelu, určitě si nepomůže lhaním, podvody ani klamavou reklamou! Nýbrž stálým osobním přístupem, péčí o zákazníky, ochotou, úsměvem, slušností...

(<http://www.mezinami.cz/bud-v-obraze/%E2%80%9Eslusne-chovani%E2%80%9C-%E2%80%9Eprosim%E2%80%9C/>)

